

ΕΡΗΜΟΣ ΓΕΡΟΣ

—Ω χρόνια, χρόνια! Ή το κύλισμά σας όλα τα σβύνετε. όλα τα λιώνετε!

Αὐτὰ ἦσαν τὰ ὕστερα τὰ λόγια τοῦ Ἐρημοῦ τοῦ Γέρου, ποῦ ἔψυχῶντας ἐφιθύρυσεν ἀκουμπισμένος ἐς τὸν ὦμον τῆς σαβανώτρας, τῆς Κυρᾶς Σταμάτας.

Καὶ ὅταν ἡ σαβανώτρα ἱστοροῦσε τὰς τελευταῖες στιγμὰς τοῦ Γέρου Καπετάνιου ἐς τὴν γειτόνισσά του τὴν Κυρά Πλουμίτσα καὶ περνώντας ἐγὼ τὴν ἀκουσα, ἔφερα εὐθὺς ἐς τὸ νοῦ μου ὅλην τὴν ζωὴν τοῦ Ἐρημοῦ.

Ἦμουν μικρὸ παιδί ἀκόμα καὶ ἡ χαρὰ μου ἦταν τὸ καλοκαίρι κάθε βράδυ, ὅταν ἔσχολοῦσιν, νὰ πηγαίνω ἐς τὴν ἀκρογιαλιά καὶ νὰ βλέπω ὅλα τὰ βαπόρια, ποῦ ἀράζανε ἐστὶ σκάλα, πῶς φεύγανε, ποιοὺς ἔφερναν καὶ ποιοὺς ἔπερναν ἀπ' τὸ χωριό.

Ἐκεῖ, ἐς τὴν ἀκροθαλασσιᾶ, πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ χωριοῦ, ἦταν τὸ σπίτι τοῦ Καπετάν Στέλλιου· σπίτι πλούσιο καὶ ἀρχοντικό, μὲ λιθόστρωτο μουράγιο, μὲ μαρμαρέν οὐ μπαλκονάκι.

Προτοῦ ἀκόμα καλοβραδυᾶξεν ταχτικώτατα, τὴν ἴδιαν ὥρα, ἔσπλῳριζε ἀπ' τὸ Κιόμπασι ὁ Καπετάν Στέλλιος μὲ τὸ πανέμορφο βαποράκι. — ἐν' ἀπ' τὰ πολλά, ποῦ ἔχει ἡ Ἐταιρία τοῦ Βαπορόρου.

«Οὐ! Οὐ! Οὐ!» Σφύριζε ἀπ' ἐκεῖ τὸ βαποράκι καὶ τὸ σφύριγμά του ἀκούονταν θαμπὰ-θαμπὰ ἐστὶν ἀκρογιαλιά τοῦ χωριοῦ μας.

Ἀμέσως ἀνοίγαν τὰ γυάλινα θυρόφυλλα τοῦ μπαλκονοῦ καὶ ἔδβαιναν ἡ γυναῖκα καὶ ἡ κόρη τοῦ Καπετάν Στέλλιου. Καὶ οἱ δυὸ ἤκρατοῦσαν ἀπ' ἓνα μεγάλο μαντήλι μεταξὺ καὶ ἀπ' ἓνα τηλεσκόπιο. Κύτταζαν πρῶτα καλὰ-καλὰ μὲ τὰ τηλεσκόπια πρὸς τὸ βαπόρι καὶ ὕστερα μὲ τὰ μαντήλια τοὺς ἀρχίζαν τὰ σινιάλα καὶ τοὺς χαιρετισμούς. Καὶ ὅσο ἀνέμιζαν τὰ μαντήλια, δὸς του καὶ τὸ βαποράκι σφύριζεν: Οὐ! Οὐ! Οὐ!

Ἀμα ἔφθανε ἐς τὰ Θεραπειᾶ, εὐθὺς ἐκεῖνες ἐμπαιναν ἐς τὸ σπίτι καὶ ἐς ἡλιγάκι κόρη καὶ μάννα ἦσαν καὶ οἱ δυὸ ἐς τὴν σκάλα καρτερώντας νάρθη ἐς τὸ Βουγιουκδερε τὸ βαπόρι, ποῦ μόλις ἀράζειν, ἀνέβαιναν ἐστὶν τὰράτσα του.

Εὐθὺς ἡ κόρη ὠμοῦσεν ἀλαφρῇ καὶ γελαστῇ ἐὰν τὴν περδιχοπούλα ἐς τὸν πατέρα της, ποῦ τὴν ἡλυκοφιλοῦσε ἐς τὸ μέτωπο καὶ τῆς ἔδιν' ἓνα μπουκέτο λουλουδάκια, καὶ ὕστερα πῆγαινε καὶ καθοῦνταν καὶ πάλι κοντὰ ἐς τὴν μητερούλα της καὶ τὸ βαποράκι ἐξακολουθοῦσε ἴσια τὸ δρόμο του, ταξειδεύοντας πρὸς τὸν Γενῆ-μαχαλὰ καὶ τὰ Καβάκια. Καὶ ἅμα ἐτέλειωνε τὸ δρομολόγιό του, μόλις ἀρχίζε νὰ σουρουπῶνῃ, ἔχναγυροῦσε καὶ ἀράζε ἐς τὴν σκάλα, ὅπου ὡς ἐς τὸ πρῶν τῆς ἄλλης μέρας ἔμεινε δεμένο. Κ' ἔδβαιναν καὶ οἱ τρεῖς μαζί, ὁ Καπετάν Στέλλιος, ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ κόρη του, κῆκαναν πέντ' ἔξην γύρους ἐστὶν ἀκρογιαλιά καὶ ὕστερα πῆγαιναν ἐς τὸ σπίτι τοὺς.

Αὐτὸ ἐγένονταν κάθε μέρα, χρόνια ὁλόκληρα, καὶ ὅλ' οἱ χωριανοὶ τοὺς ἐκαμάρωναν καὶ τοὺς ἐχαίρουσαν.

Καὶ ἦταν νὰ μὴν τοὺς καμαρώνῃ ὁ κόσμος;

Ὁ Καπετάν Στέλλιος, ἓνας ὡμορφάνθρωπος, νησιώτης θαλασσοθερμιμένος ἀπ' τὴ Μύκωνο, μὲ

ξανθὰ γένεια καὶ μαλλιά, μὲ μέτωπο ἐὰν τὸν καθρέφτη· σοβαρὸς, περίφανος καὶ γλυκομίλητος· ἀληθινὸς ἀφέντης. Ἡ γυναῖκά του, ἡ καπετάνισσα, μὲ ὅλα της τὰ τριανταπέντε χρόνια, ἔμοιαζε ἐὰν εἴκοσι χρόνων κοπέλλα· ξανθὴ καὶ αὐτὴ, μὲ λυγερὸν κυπαρισσιῶ ἀνάστημα, φεγγαρσπρόσωπη· ἐὰν περπατοῦσιν, εἶχεν τὸν ἄερα ρήγισσας· ἐὰν ἐστέκονταν, εἶχεν τὴν ὄψιν ἀγάλματος ὠραίου. Καὶ μαζί μαυτὰς τὰς χάρες, ἡ Καπετάν Στέλλιος, ἡ Κοκκώνα Τριανταφυλλιά ἀπὸ τὴν Πάτρα, ἦταν ἔχαιρουσὴ ἐστὶν ἀγαθότητα, μοναδικὴ ἐστὶν νοικοκυρωσύνη.

Καὶ ἡ κόρη τους, ἡ μοναριδίη τους θυγατέρα; Ὡ, ἐκεῖνη ἦταν ἓνας κρῖνος μὲ ψυχὴ μοσχόβολη, ἦταν ἓνα περιστέρι μὲ χειρουδικὴ λαλιά. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ μὴνη της χαρὰ ἦσαν τὰ πουλιά καὶ τὰ λουλούδια.

Λουλούδια καὶ πουλιά ἐς τὴν κλίνη της, ἐς τὸ μπαλκόνι, ἐς τὸ μουράγιο, ἐς τὰ παράθυρα, παντοῦ ὅλο τὸ σπίτι ἐπλημμυροῦσεν ἀπὸ μύσχους καὶ κελαιδισμό.

Μὰ τάχα τὴ γλυκύτερη μοσχόβολη καὶ τὴ μελωδία τὴν ἀρμονικώτερη ἐς τὸ γαλήνιο σπιτικό δὲν τὴν ἔχυνε τὸ καλόκαρδο ἐκεῖνο πλάσμα, ἡ μυριόκαλλη παιδοῦλα;

Τὴ θυμοῦμαι!

Τότες ἦταν ὡς δώδεκα χρόνων κορίτσι κέγῳ μικρὸ παιδί. Καὶ ὅταν περνοῦσε ἀπὸ σιμά μου ἡ εὐλογημένη οἰκογένεια, ἐς τὸ στήθος ἀπὸ εὐλάβειας τὰ χέρια ἐσταύρωναν καὶ τὴν ὠροῦσαν.

Ἡ Λενιώ—ἐτσι τὴν ἔλεγαν τὴν κόρη— πῆγαινε ἔμπροστὰ ἐὰν χαμογέλιο ρόδινο Ἀπριλιάτικης αὐγῆς καὶ σκορποῦσε ὁλοῦθ' ἐλπίδες καὶ χαρές, καὶ μόλις μέδλεπε, μὲ χαίρετοῦσε μὲ μιὰν καλωσύνη, ἐὰν νᾶμουν ἀδελφάνι της.

—Καλὴ σπέρα, Γιάγκο!

—Καλὴ σπέρα, Λενιώ!

—Νὰ ζήσης!

—Εὐχαριστῶ, νὰ ζήσης καὶ ἐσὺ καὶ νὰ χαίρεσαι.

Κῆτσι περπατῶντας ἔσπερνε τοὺς χαρτωποὺς χαιρετισμούς της, θεσπέσια τῆς ψυχῆς της μῦρα, ἐς ὅλα τὰ παιδιά, ἐς ὅλους τοὺς γνωρίζους της.

Καὶ κατόπι τὴν ἀκολοθοῦσαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα.

Καὶ σιωπηλοὶ τὴν ἔβλεπαν!

Ὡ, πόσα ὀνειράτα νὰ ἐπλάττειν ἡ φαντασίά τους! Πόσες γλυκὲς ἐλπίδες νὰ ἐχαίδευνε τὸ φίλτρο, ποῦ ὅλην τὴν ψυχὴν τοὺς ἐξουσίαζεν!

Ἐτσι ἡμέρα-ἡμέρα. ἐὰν ἀθλόωτο ποταμάνι ἀνάμεσα ἐς ἀνθοπλουμισμένες ὄχθες, κυλοῦσεν ἡ ζωὴ τους καὶ ἡ κόρη ἐμεγάλωνεν ἐμεγάλωνε μαζί της καὶ ἡ ἀγάπη τῶν γονιῶν της.

Ἐἶχαν περάσει ἔξιν-ἔφτιν χρόνια.

Καὶ κάθε βράδυ, ταχτικώτατα, τὸ βαπόρι ἐπρόβαλλε ἀπ' τὸ Κιόμπασι σφύριζοντας. Κάθε βράδυ ἔδβαιναν ἀπ' τὸ μπαλκόνι μάννα καὶ κόρη καὶ χαιρετοῦσαν τὸν νοικοκύρη τους καὶ ἦταν πανηγῦρι ἡ ζωὴ τους ὅλη κῆπανηγύριζαν καὶ τὰ πουλιά καὶ τὰ λουλούδια πλάι ἐστὶν παρθένα τοὺς βασιλοπούλα, ποῦ εἶχε γαίνει πλεῖο τῆς παντρεῖας κοπέλλα.

Ἐἶφνου ἓνα πρῶν ἡ Λενιώ δὲ σ'ηκώθηκε ἀπ' τὸ κρεβάτι. Τὰ λουλούδια της δὲ μοσχόβολησαν, τὰ πουλάκια της δὲν ἐκελάδησαν.

Περάσανε δυὸ-τρεῖς μέρες.

Λουκία Ἰωάννου

Ἡ Λενιώ εἶνε ἄρρωστη βαρειά.
Περάσανε λίγες μέρες ἀκόμα.
Ἡ Λενιώ πεθαίνει.
Ἦρθαν οἱ καλλίτεροι ἱατροὶ τῆς Πόλης.
Ἄλλοίμονο!
Δὲν ἔχει γλυτωμό.

Ἡ κόρη ἡ λευκή, ἡ κοπέλλα ἡ ροδομάγουλη, ἡ παρθένα ἡ ξανθομαλλοῦσα—ἡ γελαστή ἄνοιξι· ἐμαράζισεν καὶ λυώνει· ἐὰν εἰδῶλο κρουστάλλινο.

Φέγγει ὀλοένα θαμπότερα, νά! λαχταράει, σβύνει ἡ λαμπρόφωτη λαμπάδα. ποῦ ἔς τὸ τραπέζι τῆς Ζωῆς ἔχυνε τόση λάμψι εὐτυχίας, τόσο φῶς καὶ ἀγαλλίασι.

Νά! Σκοτεινιάζει, βυθίζεται· ἐστὴν ἄβυσσον, χάνεται τῶραϊον ὄνειρον. . .

Μιὰ μέρα—ἄχ! τὸ θυμοῦμαι ἀκόμα καὶ σπαράζεται ἡ καρδιά μου—μιὰ μαύρη μέρα ἄνοιξαν καὶ τὰ δυὸ θυρόφυλλα τοῦ ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ. Βαρειά-βαρειά χτυποῦσαν τὰ σήμαντρα τῆς ἐκκλησιᾶς. Καὶ ἦρθαν δεσποτᾶδες καὶ ἦρθαν παπᾶδες καὶ ψαλτᾶδες καὶ ἦρθαν ἑσφτέρια καὶ λαμπάδες καὶ πῆραν τὴν ἀγνὴν παιδοῦλα καὶ πῆραν τὸν νεῖρον τὸ ρόδινον καὶ πάνε. . .

Κοιμισμένη ἔς χιονᾶτο κρεβάτι καὶ ἀγκαλιασμένη ἀπὸ κρῖνα καὶ ἀπὸ κλώνους λεμονιάς πῆραν τὴν ὥραϊαν καὶ σεμνὴν, πῆραν τὴν ἀμίλητην νυφοῦλα καὶ τὴν πᾶνε ἔς τὰ βασίλεια τοῦ θανάτου.

Πέρα ὡς πέρα ὅλο τὸ χωριὸ μαυροφοροῦσε. Ὁλοῦθε τὴν ἐρράντιζαν μὲ ροδόσταγμα καὶ μὲ δάκρυα ἡγαρδίακα. ὀλοῦθε τὴν ἐφώναζαν «Ἐύπνα, Λενιώ!» καὶ τὴ μοιρολογούσανε. Μὰ ἐκεῖνη δὲ ξυπνοῦσε

καὶ κοιμισμένη πῆγαινε, πῆγαινε, ποῖος ξέρει ποῦ νάνθολογήσῃ ἡ ἀνέφελη ἄνοιξι.

Ἀκόμα τὴ θυμοῦμαι καὶ ἡ ψυχὴ μου κλαίει, κλαίει τὴν πεθαιμένην ὠμορφιά, τὴν καλὴ μοναχοκόρη, ποῦ πλάι ἔστὸ προσκεφάλι τῆς οἱ γονιοὶ τῆς μὲ καταχνιασμένο πρόσωπο, ἐδάδιζαν, ἔς τὰ νᾶταν τῆς ἀπελπισίας δίδυμοι θεοί.

Κέρθασεν ἡ νύχτα.

Τὸ σπῖτι δὲν ἔχει πλεῖο οὔτε μουσικὴς οὔτε κελαιδισμόν· τὰ λουλούδια τοῦ τὰ σκόρπισαν ἔστὸν τάφον τῆς ἀδιχοπεθαμένης· τὰ πουλάκια τοῦ τάφου καὶ πέταξαν ναύρουνε τὴ ψυχὴ, ποῦ ἀνεληφθήκε.

Τὸ σπῖτι βουβάθηκε. Τὰ φῶτά τοῦ σβεσθήκανε. Τὰ παραθυρόφυλλα τοῦ σφάληξαν.

Μὰ τὸ βαποράκι τοῦ Καπετὰν Στέλλιου ὀλοένα ἔσσειδευεν καὶ κάθε βράδυ ξεπλώριζεν ἀπ' τὸ Κιόμπασι· κέρχουνταν ἔστὸ χωριὸ σφυρίζωντας· οὐ, οὐ, οὐ!

Καὶ ἀκόμα ὡς τώρα πάλι κάθε βράδυ ἄνοιγεν ἡ θύρα τοῦ μπαλκονιοῦ, μὰ ἐβγαίνει πλεῖο μόνη ἡ χαροκαμμένη μάνα, μαυροφόρα καὶ ἀγέλαστη. Κύτταζε μὲ τὸ τηλεσκόπιο μιὰ πρὸς τὸ βαπόρι καὶ μιὰ πρὸς τὸ νεκροταφεῖο καὶ ὕστερα ἐβγαζε ἀπ' τὸν κόρπον τῆς ἑνα ὀλόμαυρο μαντήλι καὶ τὸ ἀνέμιζε μιὰ πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς καὶ μιὰ πρὸς τὸν τάφον τῆς κόρης τῆς.

Καὶ τὸ βαπόρι πάλι σφύριζεν· οὐ, οὐ, οὐ! Κέφθανε ἔστὸ χωριὸ, μὰ ἔστὴ σκάλα τοῦ δὲν ἐπερίμενε κανεὶς τὸν Καπετὰν Στέλλιο. Ἡ πικραμένη ἡ μάνα δὲν τολμοῦσε νᾶβγῃ ἔξω ἀπ' τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ τῆς μόνῃ τῆς, καὶ ὅταν γυρνοῦσε ἀπ' τὰ Καβάκια ὁ Καπετὰν Στέλλιος, τραβοῦσεν ἀσυντρόφευτος καὶ πῆγαινε ἴσια ἔστὸ σπῖτι τοῦ.

Τώρα ὁ βραδυνὸς περίπατος τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς τελειώσεν. Τῶρ ἄρχισεν ἑνας αὐγινὸς περίπατος ἔς τὸ δρόμο, ποῦ ἐφερνε πρὸς τὴν πατρίδα τῆς αἰωνίας σιωπῆς.

Κάθε Κυριακὴ πρῶι τὸ μαυροφορεμένο ἀνδρόγυνο, ἄλαλοι καὶ θλιβεροί, πηγαίναν κέστεφάνωναν μὲ μαργαρίτες καὶ ἀνεμῶνες, μὲ γιούλια καὶ μὲ κρῖνα—ὧ ὠφρανεμένοι φίλοι τῆς ξανθῆς παρθένας!—τὸ μνήμα τῆς ἀγαπημένης τοὺς Λενιώς καὶ γονάτιζαν ἔς τὸ χῶμά τοῦ καὶ τὸ πότιζαν μὲ τὰ δάκρυα τῆς ἀθανάτου ἀγάπης τοὺς κἔλεγαν τὴν προσευχὴ τῆς.

Κέτσι περάσανε πέντ' ἔξη χρόνια ἀκόμα, μαῦρα χρόνια, χρόνια πικραμένα. Κέρχουνταν τακτικὰ κάθε βράδυ τὸ βαπόρι καὶ σφύριζε ἀπ' τὸ Κιόμπασι· κέβγαίνει ἡ μαυροφόρα ἡ Καπετάνισσα καὶ ἀνέμιζεν τὸ μαῦρό τῆς μαντήλι. . .

Ὡς τόσο ἑνα βράδυ τὸ βαπόρι ξαναπρόβαλε ἀπ' τὸ Κιόμπασι σφυρίζωντας οὐ, οὐ, οὐ! Μὰ ἡ Καπετάνισσα δὲ φάνηκε ἔστὸ μπαλκόνι. Σφύριξε καὶ πάλι, ξανασφύριξε, δὲ φάνηκε κανεὶς, κανεὶς. . .

Ἡ Καπετάνισσα ἔπεσε ἔστὸ κρεβάτι τῆς βαρειά θανατωμένη! Περάσανε πέντ' ἔξη μέρες. Ἡ Καπετάνισσα δὲν ἔχει γλυτωμό. Περάσανε δυὸ-τρῆς μέρες ἀκόμα καὶ ἀλλοίμονο!

Ἀξάφνα ἑνα πρῶι ξανάρχισε νὰ χτυπᾷ βαρειά-βαρειά τὸ σήμαντρον τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ ἔστὸν πρῶτο ἀντίλαλό τοῦ ξανάνοιξαν γιὰ δεύτερη φορὰ τὰ δυὸ θυρόφυλλα τοῦ ἀρχοντικοῦ σπιτιοῦ. Καὶ ἦρθαν δεσποτᾶδες καὶ ἦρθαν παπᾶδες καὶ ψαλτᾶδες καὶ ἦρθαν ἑσφτέρια καὶ λαμπάδες καὶ ἦρθεν ὅλο τὸ χωριὸ καὶ

ἤπρεν τὴν πεθαμένη Καπετάνισσα. Καὶ μὲ μιὰ λύπη ἀνέκφραστη συνώδευσαν ὅλοι σκυθρωποὶ τὸ λείψανον καὶ ὁ Καπετάνιος σκυμμένος καὶ βαρὺς ἀκολουθοῦσε πλάι 'ς τὸ προσκέφαλό της νεκρὴ τὴ μόνη του, τὴν ὑστερὴν ἀγάπη...

Κεσφάληξεν καὶ ὁ δεύτερος ὁ τάφος καὶ ἄρχισε νὰ διαβαίνει καὶ πάλι ὁ καιρὸς καὶ τὸ βαπόρι, ποῦ εἶχε κυβερνήτη του τὸν Καπετὰν Στέλλιο, κάθε βράδυ, ὅταν ἔμπουκάριζε ἀπ' τὸ Κίεμπας, ἐξακολουθοῦσε νὰ σφυρίζῃ: Οὐ, οὐ, οὐ!

Μὰ ἔσθυσαν πλεῖο οἱ μέρες οἱ χαρμόσυνες καὶ μὲ αὐτὲς μιὰ γιὰ πάντα ἔσθυσαν καὶ ὅλα τὰ φῶτα τοῦ ἀργοντικοῦ σπιτιοῦ.

Μανδαλωμένα καὶ σκοτεινὰ ὅλα τὰ παράθυρα, κλειστὴ καὶ ἀραχνιασμένη καὶ τοῦ μπαλκονιοῦ ἡ θύρα...

Καὶ τὸ βαπόρι 'σφύριζε, 'σφύριζε, μὰ ψυχὴ 'ς τὸ μπαλκόνι δὲν ἐφαίνονταν. Ἀνελήφθηκαν, ἐχάθηκαν γιὰ πάντα οἱ δύο ψυχὲς οἱ λατρευμένες. Καὶ ὁ Καπετάνιος μάταια κατὰ τὴν παλαιὰ του τὴ συνήθεια πρὸς τὸ χωριὸ τὸ μαῦρό του μανδῆλι ἀνέμιζε καὶ 'κτύταζεν καὶ 'κτύταζεν πρὸς τὸ βουδὸ του σπίτι μὲ τὸ τηλεσκόπιο.

Ἐρημία!

Δὲν ἐφαίνονταν κανεῖς...

Καὶ διάβαιναν, καὶ διάβαιναν οἱ χρόνοι, ἄχαροι χρόνοι, χρόνοι σκοτεινοί, μαραζιασμένοι.

Καὶ ὁ Καπετὰν Στέλλιος 'γέρας ἐκλύγισεν τὸ κορμί του καὶ ἀσπρίσαν τὰ μαλλιά του.

Παντοῦ καὶ πάντα ἦταν μόνος καὶ παντέρημος.

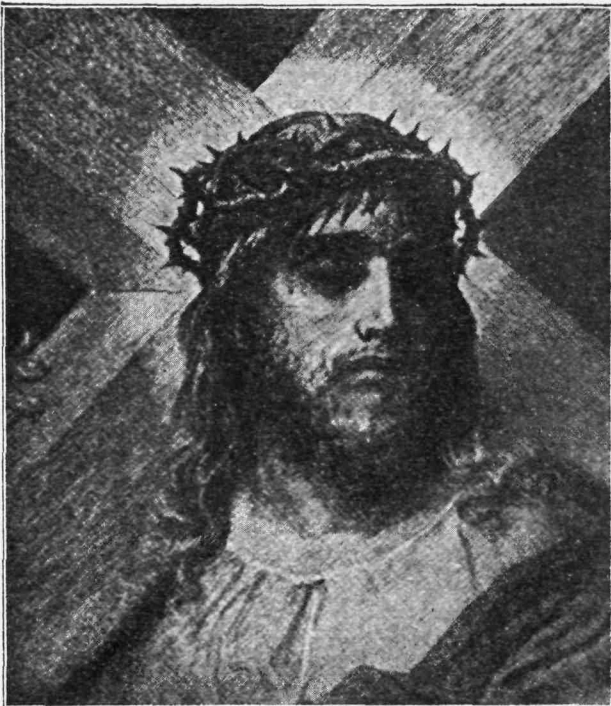
Μόνος 'ς τὸ βαπόρι του, μόνος ἐστεφάνωνεν τοὺς τάφους, ποῦ ἐκλειοῦσαν ὅλην τὴν χαρὰ του, ὅλην τὴν εὐτυχία του, ὅλην τὴν ἀγάπη του.

Καὶ παντέρημος ἐκλειοῦνταν ἀπὸ βραδὺς ὡς τὸ πρωὶ 'ς τὸ σπίτι του κέκλαιε τὴν τύχη του.

Μαράζι, ἀγιάτρευτο 'στὴν καρδιά του τὴ βαρυσπληγωμένη, θλιψιὰ τέλειωτη 'στὴ ψυχὴ του τὴ φουρτουνιασμένη. Καὶ ὅπως ἔσθυσαν τὰ δύο ἀστέρες τῆς ἐλπίδας του, ἔτσι ἔσθυσαν γιὰ πάντα 'ς τοῦ στήθους του τὰ βάθη ὁ πόθος του πρὸς τὴ ζωὴ. ὡς που ἓνα βράδυ ἔπεσε 'ς τὸ στρῶμά του βαρεῖα θνατωμένος.

Σὲ 'λίγες μέρες 'ς τὸ χωριὸ ἐδόθησεν ἡ εἰδησι πῶς ὁ Καπετάνιος κινδυνεύει. Ἀ! Λύπη 'γκαρδιακία, λύπη ἀληθινὴ αἰσθάνθηκαν τότες ὅλοι οἱ χωριανοί. Παντοῦ 'μιλοῦσαν γιὰ ἐκεῖνον καὶ τὸν ἔκλαιγαν. Κέφερναν 'ς τὸ νοῦ τους τὴν περασμένη του εὐτυχία καὶ 'θυμοῦνταν πόσο ἀρμονικὰ ἐζοῦσε μὲ τὴ γυναῖκά του, πόσο ἐλάτρευεν τὴν ἀγγελόπλασμένην κόρη του καὶ 'μιλοῦσαν γιὰ τὴ θλιψιὰ του, πόσο ἦτανε σπαραχτικὴ, ὅταν καὶ τὲς δύο 'ς τὸν μαῦρον ἄδη τὲς κατέβασε, καὶ ὅλοι τὸν ἔκλαιγαν γιὰ τὸ ποτήρι τὸ φαρμακερὸ, ποῦ τοῦ 'πότισεν ἡ Μοῖρα, καὶ 'στὰ ὑστερὰ τὸν ἐμακάριζαν, ποῦ τώρα πλεῖο θὰ ἡσυχάσῃ μιὰ γιὰ πάντα καὶ θάνατα μωθὴ 'ς τὸν οὐρανὸ μέκεινους, ποῦ ἀγάπησε 'ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν ψεύτικον τὸν κόσμον.

«— Καλέ, ἐκεῖνος μὲ τὴν καλωσύνη, ποῦ εἶχε, καὶ μὲ τὸν πόνον, ποῦ ἐδοκίμασε, θάγιασῃ 'στὴν Παράδεισο.»

G. DORÉ

Ἰησοῦς Χριστός.

Ἔτσι τὸν ἔκλαιγαν. ἔτσι τὸν ἐμακάριζαν.

Κεῖνα βράδυ ἀκούσθηκε πῶς ὁ Καπετάνιος πεθαίνει.

Θυμοῦμι. Ἦταν χειμῶνας. Καιρὸς ἀλλόκοτος. Πότε καὶ πότε ἀργοχιόνιζε, πότε καὶ πότε ἐβγαίνεν ὁ ἥλιος καὶ παγωμένος ἄνεμος 'βογγοῦσε ἀκοίμητος.

Μόλις ἄρχιζε νὰ βραδυάζῃ καὶ ὁ Καπετὰν Στέλλιος ἡσυχα-ἡσυχα 'ψυχομαχοῦσε 'ς τὸ κρεβάτι του. Ἀἶψα. ἔστινάζεται μὲ μιὰ ἔξαψι τρομερὴ, στέκει ὀλόρθος καὶ βλέπωντας μὲ 'μάτι φλογερὸ τὴ σθανώτρα τῆς λέει:

— Ποῦ εἶναι ἡ γυναῖκά μου; Ποῦ εἶναι τὸ παιδί μου; Γιατί δὲν εἶναι πλάι 'ς τὸ κρεβάτι μου; Ποῦ εἶναι; Τὲς θέλω. Νᾶρθουνε, νὰ μου φέρουνε καὶ οἱ δύο τους ἀπ' ἓνα ποτήρι νερὸ 'εἰκεῖνα τὰ μεγάλα, τὰ κρουσταλλένια τὰ ποτήρια. Διψῶ! Διψῶ!

Ἡ κυρὰ Σταμάτα εὐθὺς 'πῆρε ἀπάνου ἀπ' τὸ ἀρμάρι ἓνα ποτήρι γεμάτο νερὸ καὶ 'πάει κοντά του.

Τὴν ἔσανακτύταξε καλὰ-καλὰ, ἀπλώνει τὸ χέρι του, γιὰ νὰ πάρῃ τὸ ποτήρι, μὰ τὸ ἔσανακαταιβάζει.

Ἡμέρεψε καὶ 'γνώρισε τὴ σθανώτρα.

— Ἀ! Εἶσαι σύ, κυρὰ Σταμάτα. Ἄφες τὸ ποτήρι. Δὲν τὸ θέλω. Διψῶ, μὰ θὰ πιῶ νερὸ ἀπ' τὰ χέρια τὰ δικά τους, 'ὰν θὰ 'πάγω νὰ τὲς εὔρω.

Καὶ 'κάθησε κέγειρε 'ς τὸ προσκέφαλό του καὶ λέει:

— Φέρε μου. Κυρὰ Σταμάτα, φέρε μου τὸ τηλεσκόπιο ἐκεῖνο καὶ τὸ μαῦρο τὸ μαντῆλι, ποῦ εἶναι 'ς τὸ μεγάλο συρτάρι τοῦ τραπεζιοῦ.

Τοῦ τᾶφερε.

— Καλὰ, εἶπε. Τῶρ' ἄνοιξε τὴ θύρα τοῦ μπαλκονιοῦ.

— Μὰ ἐξω χιονίζει. Θὰ κρυώσετε, ἀφέντη μου,

— Κάνε ἐκεῖνο ποῦ σοῦ λέγω. Πολλὰ λόγια δὲ θέλω.

Ἡ σθανώτρα ἔς τὴ γοητεία, ποῦ εἶχεν ἡ φωνή του ἡ ἄγρια καὶ ἡ ὄψις του ἡ συγνεφιασμένη ἀπ' τὸ ἄγγιγμα τοῦ θανάτου, θέλωντας καὶ μὴ, πῆγε καὶ ἀνοίξε τὴ θύρα τοῦ μπαλκονιοῦ.

— Ἄ! καλὰ, πολὺ καλὰ, τῆς εἶπε ὁ ἐτοιμοθάνατος. Ἐλα κοντὰ μου. Κράτα ἐσὺ τὸ τηλεσκόπιο καὶ τὸ μαντήλι. Ἄ, ἔτσι. Βόηθα με νὰ σηκωθῶ. Βάστα με γερὰ. Τώρα πᾶμε ἔς τὸ μπαλκόνι.

Καὶ ἡ Κυρὰ Σταμάτα κάμνωντας τὸ Σταυρὸ τῆς γιὰ τὸ τὸ παράδοξο φαινόμενο, ποῦ ἔβλεπεν, ἕνας ἐτοιμοθάνατος νὰ ζωντανεύῃ καὶ νὰ περπατῇ, τὸν πῆγε κοντὰ ἔς τὸ μπαλκόνι.

Μόλις ἐκεῖνος πάτησε ἔς τὸ κατῳρί του, ἔβαλε τὴ δύναμι ὅλης τῆς ζωῆς, ποῦ ἀκόμα μέσα του ἀπόμεινε, καὶ βγήκεν ἔξω.

— Ἄ, ἐδῶ, ἐδῶ θέλω νὰ πεθάνω. Δὸς μου τώρα τὸ τηλεσκόπιο, Κυρὰ Σταμάτα.

— Πάρ' το, ἀφεντικό.

Τὸ πῆρε καὶ τὸ ἐστύλωσε ἔς τὰ ῥάτια του τὰ μισοσβυσμένα. Εἶδε μιά πρὸς τὴ θάλασσα καὶ ὕστερα ἔστρεψεν τὸ πρόσωπό του πρὸς τὴ στεργιά, πρὸς τὸ λόφο, ἀλάργα, ποῦ εἶνε τὸ Νεκροταφεῖο.

— Ἄ, ναί! Νά τες! Νά τες! Βγήκαν καὶ οἱ δυὸ ἀπ' τὸ παλάτι τους, μάνα καὶ κόρη, λευκοφόρες, ἀνθοστεφανωμένες βασιλίσσες! Νά τες! Μὲ κυττάζουσιν κενεῖνες μὲ τὰ τηλεσκόπια τους. Μὲ χαιρετοῦνε μὲ τὰ κάτασπρα μαντήλια τους. Νά! Μὲ φωνάζουν! «Ἐλα! Ὁ βγοῦμε περίπατο! Ἐλα! Ὁ καθήσουμε ἔς τὸ τραπέζι!» Νά τες! Νά τες! Κάμε γρήγορα, γρήγορα, Κυρὰ Σταμάτα! Δώσέ μου κείμενα τὸ μαῦρο μαντήλι μου. Ἄ! Μπράβο! Ἐρχομαι! Ἐρχομαι! Ἐρχομαι!

Κένθ' ἀνέμιζε τὸ μαντηλὶ του, ἔπεσε βαρὺς ἔς τὴν ἀγαλνίαν τῆς σθανώτρας ψιθυρίζοντας:

— ὦ χρόνια, χρόνια! Στὸ κύλισμά σας ὅλα τὰ σβύνετε, ὅλα τὰ λιώνετε. . .

Τὴ στιγμή ἐκείνη ὁ ἥλιος βασιλεὺς θαλωμένος πίσω ἀπ' τὸ λόφο τοῦ Νεκροταφείου, κένα βαπὸρὶ πρόβαλε ἀπ' τὸ Κιόμπασι ναὶ σφύριζεν: Οὐ! Οὐ! Οὐ!

Λές καὶ προσκαλοῦσε τὸν Καπετάνιο του, τὸν Ἐρμηιο τὸν Γέρο, ποῦ ἐκεῖ, ἀπάνου ἔς τὸ μπαλκόνι, ἔγυρε ἔς τὸν κόρπον τῆς σθανώτρας τὴ στιγμή, ποῦ ἕνα χιόνι ἀπαλδ-ἀπαλδ ἄρχισε νὰ πέφτῃ ἔς τὸ νεκρωμένον πρόσωπό του. . .

Ι. Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Οἱ καθηγηταὶ ἐν τῇ σχολῇ τῆς κ. Λότνερ κ. κ. Del Frate, König, Winkler, Mancini ἔδωσαν συναυλίαν. Ὁ κ. König εἰς τὸ Concert en sol mineur τοῦ Bruch ἐπέδειξε σπάνιον τάλαντον τετραχορδιστοῦ, ἐθαυμάσθη ὁ κ. Winkler εἰς Concert en la mineur τοῦ Goltermann, ὅπερ ἐξέτελεσε μετὰ πολλῆς δεξιότητος, τὰς γενικὰς δὲ συμπαθείας καὶ θύελλαν ἐπευφημήσεων προεκάλεσεν ὁ νεκρὸς κλειδοκυμβαλιστὴς κ. Mancini, μὲ τὴν ιδιότροπον, τὴν ἐκκεντοικὴν ἀλλὰ καὶ χαριτωμένην ἐν ταύτῳ ἐκτέλεσιν τῆς Ballade (No IV) τοῦ Chopin, τοῦ Ριγολέττου καὶ τῶν «Ἀπόκρεω τῆς Πέστης» τοῦ Liszt. Μὲ τὴν ἄλλοτε διακεκομμένην καὶ ἄλλοτε θυελλώδη ἁρμονίαν, συνεκράτησε τὸ ἄκροατήριον, τὸ ὅποτον ἀληθῶς σπανιώτατα ἐντροπῶς εἰς μουσικὰς ἀπολαύσεις.

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ *)

Ὑπὸ τὴν ὄθησιν Καρόλου τοῦ Μεγάλου πολυάριθμοι οἰκοδομαὶ ἀνηγέρθησαν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Ρήνου, πλείστα μέγαλα καὶ ἐκκλησιαί.

Ἐρμόλδος ὁ Μαῦρος διέσωσεν ἡμῖν τὴν περιεργον περιγραφὴν τοῦ μεγάρου τοῦ Ingelheim. (Ἔσση, Δαρμστάτη), κτισθέντος ὑπὸ Καρόλου τοῦ μεγάλου ἀπὸ τοῦ 768—774 καὶ τὸ ὅποιον ὑπῆρξε μία τῶν κατὰ προτίμησιν κατοικιῶν Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβεῦς.

Δὲν σώζεται ἐξ αὐτοῦ σήμερον εἰμὴ λείψανα ὄμορφα. Ἐκπλήσσεται τις πρὸ τοῦ ἀξιοθαυμάστου προσώπου τὸ ὅποιον ἡ ζωγραφικὴ ἔπαιζεν εἰς τὴν ἁρμονικὴν διακόσμησιν τῶν οἰκοδομημάτων. Ἐπὶ μίᾳς τῶν πλευρῶν τῆς ἐκκλησίας, γραμμὴ διακεκομμένη ὑπὸ εἰκόνων παρίστα ὅλα κατὰ σειρὰν τὰ γεγονότα τὰ ἀναφερόμενα ὑπὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἐπὶ τῆς ἀπέναντι πλευρᾶς εἰκονίζοντο ὅλαι αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς βίου τοῦ Χριστοῦ. Ἡ διακόσμησις τοῦ ἀνακτόρου ἐδείκνυεν ὅποια ἦτο ἡ δύναμις τῶν ἀρχαίων ἀναμνήσεων. Ἐβλεπέ τις ἐκεῖ τὴν ἱστορίαν τοῦ Νίνου, τοῦ Κύρου, τὰς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἀννίβα, τὰς κατακτήσεις τῶν Ῥωμαίων. «Εἰς ἕτερον διαμέρισμα τοῦ κτιρίου θυμάζει τις, λέγει ὁ Ἐρμόλδος, τὰς ὑψηλὰς πράξεις τῶν πατέρων μας καὶ τὰ λαμπρὰ ἔργα εὐσεβείας πιστῆς ἐποχῆς μεταγενεστέρης: τὰς ἀνδραγαθίας τοῦ Καίσαρος, ὅστις ἤνωσε τοὺς Φράγκους μὲ τὴν ἐνδοξον Ῥώμην, τὰς κυριωτέρας πολεμικὰς πράξεις τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Θεοδοσίου, τὰς μεγάλας πράξεις Καρόλου τοῦ πρώτου καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου. Αἱ ἀξιωμακτικότητες αὐταὶ πράξεις καὶ ἄλλαι ἀκόμη διακοσμοῦσι τὸ ἀνάκτορον τοῦτο. Προσηλώνει τις ἐκεῖ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ αἰσθάνεται ἡδονὴν νὰ τὸ βλέπῃ».

Αἱ σωζόμεναι ἀκόμη οἰκοδομαὶ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς Καρόλου τοῦ Μεγάλου εἶνε σπανιώταται. Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Λείγερως ἠγείρετο ὁ ἅγιος Philbort τοῦ Crandlieu, ἡ ἐκκλησίᾳ Gocminy des Prés, καὶ ἡ μικρὰ ἐκκλησίᾳ τῶν Juèvres.

Κάρολος ὁ Μέγας εἶχεν ὡσαύτως ἐνθαρρύνει τὴν τέχνην τῆς μικρογραφίας. Ὑπάρχει μετὰ τὸν ἄλλων, κατὰ τὸν 8. αἰῶνα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ἔργον τοῦ Γονδεσκάλη, καὶ βίβλος Καρόλου τοῦ φαλακροῦ.

Ἀλλὰ τὸ ἔργον Καρόλου τοῦ Μεγάλου δὲν ἐπέπρωτο νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ· ἡ Δύσις ἐμελλε νὰ ἐπαναθυβισθῇ εἰς κατὰστασιν ἐλεεινότεραν

*) Συνέχεια